

Referat av seminariet

”Vår stad ut om 20 år”

Torsdagen den 17 april 13.00- 15.00 Handelshögskolan i Göteborg.

Vår stad om 20 år, med fokus på Göteborg, diskuterades under ett två timmars långt panelsamtal arrangerat av ADA (Association for Design and Advertising) och Vetenskapsfestivalen. Samtalet ägde rum under torsdagen den 17 april i Malmstenssalen på Handelshögskolan, vid Göteborgs universitet inför en publik på över 350 personer.

Initiativet till samtalet togs med anledning av den stadsplaneringsdebatt som pågår i och utanför Göteborg.

Medverkande:

Sven-Olof Bodenfors: (inledning), ordförande Rådet för Arkitektur, Form och Design.

Mark Isitt: (moderator), Arkitekturskribent

Gabriel Byström: Kulturchef på Göteborgs-Posten.

Jan Christiansen: Stadsarkitekt, Center for Bydesign inom Köpenhamns kommun.

Lennart Grebelius: Fastighetsägare, affärsman och konstnär.

Susanna Haby: Kommunalråd (m) som arbetar med stadsbyggnadsfrågor i Göteborg.

Mattias Lindh: Arkitekt på White.

Leif Pagrotsky: Riksdagsledamot (s) fd näringslivsminister och Kulturminister.

Barbro Sundström. Distriktschef för distrikt söder, Stadsbyggnadskontoret, Göteborg.

Marianne Saetre: Arkitekt, Snöhetta, Oslo.

Chatarina Thörn: Forskare vid Institutionen För Kultur, Estetik och Medier vid Göteborgs universitet.

Sven Olof Bodenfors höll ett invigningstal i egenskap av ordförande för Rådet För Arkitektur Form Design. Han berättade om hur han själv ser på sin hemstad Göteborg. ”Staden som har två hjärnhalvor som inte kommunicerar med varandra” och syftade till att det bland annat behövs bättre förbindelser med Hisingen. Vidare berättade han om hur Rådet, som han beskrev det, ska fungera som en ”Think Tank” och resonerar kring staden. En visionär bild målades upp av städer med ”öppna livsmönster” som levererar ”goda upplevelser” och som både har en ”ekonomisk och emotionell funktion”.

Hur vi går och kan ”röra oss” i en stad är en folkhälsofråga. Hur trådlösa, globala och engagerade vi tillåts vara är en medborgare/demokratifråga. Och om 20 år menade Sven Olof Bodenfors att han helst såg en stad som är ständigt uppkopplad med en global trådlös tillgänglighet dygnet runt där idéer ”hejdlöst och normlöst” har utrymme. Där får vara med i processen och tillsammans skapa staden.

Han efterfrågade avslutningsvis en prioritering på hållbara tankar och kvalitéer i offentliga upphandlingar. Avslutningsvis ställde han fyra frågor. *Vem tar ansvar för helheten? Vart tar vi Göteborg, driver vi staden mot en gränslös värld? Vem tar ansvar för det?*

Efter inledningen började samtalet om staden, med en direkt och snabb fråga till Barbro Sundström, om vilka ambitioner som styr hennes arbete?

Hon påpekade direkt vikten av att få genom sina förslag och att ”goda relationer och en kunnig nämnd” var en förutsättning för detta, vilket hon betonade att hon har. Några konkreta planer ville hon inte gå in på utan det är ”lite hemligt” för stunden.

Jan Cristiansen svarade på frågan, om vilket motto han som stadsarkitekt för Köpenhamn hade: ”2015 kommer vi vara den stad som har den mest intressanta och utmanande arkitekturen.” Barbro Sundström plockade på det och antog utmaningen, något som publiken

uppskattade. Leif Pagrotsky (s) pekade på att det finns andra förutsättningar i Köpenhamn för byggandet av en arkitekturstad, där stora privata investerare spelat en stor och avgörande roll i arkitektursatsningen. Vidare påpekade han också att Sverige faktiskt är ett ”framgångsrikt” varumärke redan idag. Han tycker att han stöter på ett stort intresse för Sverige. Att Sverige har en hel del att säga till om, trots storleken, inte minst inom EU.

Marianne från norska arkitektkontoret Snöhetta, beskrev vad man ska tänka på när man planerar ett ikonbygge som Operahuset i Oslo. Där samspelet mellan byråkratin, medborgare och en bred överenskommelse mellan de olika politiska partierna spelade en avgörande roll. Marianne beskrev vidare om hur viktigt det var att ta hänsyn till omgivningen, rummet och staden vid placandet och byggandet av ett ikonbygge. Men också hur svårt det kan vara att få människor att tycka att det är viktigare med ett Operahus snarare än att prioritera ett annat område. Så att bygget inte upprör utan förenar staden, både före och efter bygget.

Diskussionen kring ett ikonbygge fick ta ganska mycket plats under samtalen. De flesta var eniga om att ett ikonbygge både kan vara viktigt för en stads identitet, för näringslivet och för att sätta staden på kartan. Leif Pagrotsky tyckte det var synd att ”de gamla läroverken” har försvunnit. Att universitet och andra offentliga inrättningar inte längre satsades på vid ikonbyggen.

Catharina Thörn, forskare vid Göteborgs universitet, menade att ikonbygge i dagens läge snarare är fantasilöst än utmanande och undrade varför vi ska titta och försöka återskapa något som andra redan gjort och kommer göra bättre. Hon pekade på forskning som avslöjade en stor och ökad segregation i de städer där industriverksamheter lagts ner och satsningar på ikonbyggen gjorts istället för att få staden och näringslivet på fötter. Ikonbygget hade inte förenat utan snarare splittrat städerna menade hon på. Göteborg som en helhet i sig borde bli ett ikonbygge tyckte Catharina och föreslog att om 20 till 30 år så borde vi i Göteborg antagit en identitet som den rättvisa (med syfte till segregationen) och kravmärkta (med syfte på ekologisk hållbarhet) staden.

Jan Christiansen påpekade tillsammans med Leif Pagrotsky och Mattias Lind att det ena inte skulle utesluta det andra och att vi inte behövde se det som en motsättning i att bygga en stilikon och motverka segregationen. Susanna Haby (m) hade också lite svårt att se en direkt koppling mellan stadsplanering och ikonbyggen och segregation, men öppnade och efterfrågade mer forskning och bättre samarbete för att kunna få verktyg att hantera frågor som exempelvis hur man jobbar med segregationen.

Lennart Grebelius, fastighetsägare, påpekade att Göteborg inte direkt är en sådan spännande stad och att får man chansen till ett spännande ikonbygge, så tyckte han man skulle ta den. Lennart tyckte inte heller när han fick se sin bild av stadsbyggnadskontoret, att de var direkt ”öppna för nytänk” och som han sa ”de sprudlar inte med idéer direkt”.

Gabriel Byström, Kulturchef på GP, hade tidigare också påpekat att det verkligen krävs politisk kraft och mod för att ta emot nya idéer. Lennart Grebelius, menade även att det kunde behövas mer politisk styrning kring bostadsbyggandet eftersom det alltid är vinsten och kortsiktigheten som får råda i en marknadsekonomi, men det inte är någon som tar hand om det allmänna.

Jan Christiansen tillsammans med alla förutom Susanna Haby (m) i panelen betonade vikten och behovet av att bygga fler billiga hyresrätter som en av lösningarna till segregationen. Att detta var den största utmaningen som Köpenhamn står inför just nu var något han återkom till. Barbro Sundström menade att hon alltid säger ”inte en villa till i Askim”

De sista 45 minuterna ställde publiken frågor. Detaljfrågor kring Göteborgs stadsplanering fick utrymme här, exempelvis hur man ska göra med vattennivåerna. En ung kille undrade var ungdomarna var i samtalet och tittade sig runt i publiken. En forskare i etnologi från Göteborgs Universitet undrade hur de sociala frågorna kring hållbarhet behandlats i styrdokumentet, och hur stadsbyggnadskontoret och arkitekter gör för att ta hand om dessa frågor som kanske inte tillhör just deras kompetensområde.

Jan Christiansen fick slutordet i panelen. Han gav Göteborgs stad och Göteborgarna tre tips; *Ta till vara på kullarna, närheten till vattnet och jobba mot ökad segregation genom klok stadsplanering.*

Sven Olof Bodenfors avrundade dagen med att återkoppla till gymnasieeleven som undrade var alla ungdomar fanns och sa; Hur ställer vi frågan? Vem får ställa den? Var finns den öppna källkoden? Han ställde krav på transparens mot Barbro Sundströms ordval, "lite hemligt."

Sven Olof Bodenfors avslutade med att kasta bollen vidare till ADA, en part som han tyckte borde fortsätta sammanföra röster från fler håll än de redan "initierade" som deltog under dagens samtal